ESI DAĻA RĪGAS

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Meliorācijas risinājumi dzīvojamās teritorijās

TEMATISKAIS SEMINĀRS

MĀJOKLIS

22-10-2014

Situācijas apraksts

Atsevišķas **Rīgas pilsētas dzīvojamās apbūves teritorijas applūst dažādu iemeslu dēļ** *(pavasara pali, intensīvi nokrišņi, jūras uzplūdi, vēuzplūdi, nesakārtotas meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēmas, augsts gruntsūdens līmenis, u.c.)*, **radot risku** šajās teritorijās dzīvojošo iedzīvotāju **mājokļu drošībai** un potenciālu **apdraudējumu iedzīvotāju īpašumam, veselībai un pat dzīvībai**.

Pašvaldības pienākums – **pasargāt iedzīvotājus** un to mājokļus, kā arī pilsētas infrastruktūru, vidi un kultūrvēsturiskās vērtības **no plūdu radītiem zaudējumiem**, plānošanas procesā vērtējot attīstības un apbūves iespējas plūdu riska teritorijās un paredzot pretplūdu pasākumus.

Problēma

Taču **meliorācijas risinājumi ir dārgi** un sarežģīti īstenojami, savukārt, **pašvaldības resursi nav pietiekami,** lai meliorācijas jautājumus risinātu vienlaikus visās Rīgas pilsētas plūdu ietekmētajās teritorijās un teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni.

Taču, ja riska teritorijās netiek risināti meliorācijas attīstības jautājumi, **apdraudēta ir** ne tikai šī brīža mājokļu un iedzīvotāju drošība, bet arī **šo teritoriju attīstība (apbūve)**.

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Analizējamie piemēri

I. Purvciems: daudzstāvu dzīvojamais mikrorajons

II. Mangaļsala: apkaime ar jauktu apbūvi

III. Spilve: jauns daudzfunkcionāls lokālais centrs

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Analizējamie piemēri

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

I. **Purvciems: daudzstāvu dzīvojamais mikrorajons**

II. Mangaļsala: apkaime ar jauktu apbūvi

III. Spilve: jauns daudzfunkcionāls lokālais centrs

Purvciems: esošā apbūve

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Purvciems: lietus laikā…

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Purvciems: lietus laikā…

Purvciems: … un pēc lietus

Analizējamie piemēri

I. Purvciems: daudzstāvu dzīvojamais mikrorajons

II. Mangaļsala: apkaime ar jauktu apbūvi

III. Spilve: jauns daudzfunkcionāls lokālais centrs

Mangaļsala: esošā apbūve

Mangaļsala: esošā apbūve

Mangaļsala: pēc plūdiem

Mangaļsala: pēc plūdiem

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Analizējamie piemēri

I. Purvciems: daudzstāvu dzīvojamais mikrorajons

II. Mangaļsala: apkaime ar jauktu apbūvi

III. Spilve: jauns daudzfunkcionāls lokālais centrs

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Spilve: esošā apbūve

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Spilve: esošā apbūve

Spilve: plānotā apbūve

Apskatītie piemēri: kopsavilkums

	Teritorija (ha)	Ietekmētie iedzīvotāji / nodarbinātie	Risinājumu izmaksas (miljoni EUR)	Prioritāte (1-3)
Purvciems	502	59 940 / 13 280	**9**	
Mangaļsala	804	1 546 / 766	**15**	
Spilve	958	90 / 1220 *nākotnē ~20 000*	**6** *neskaitot plānotās attīstības izmaksas*	

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Darba grupa: darba process…

1. **UZDEVUMS DARBA GRUPAI**	**Noteikt meliorācijas/pretplūdu pasākumu īstenošanas secību!**
	 Kā un pēc kādiem kritērijiem pašvaldībai izvērtēt prioritātes – kurās apkaimēs meliorācijas attīstības projekti būtu īstenojami primāri?

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Darba grupa: darba process…

Kritēriji	Prioritāte: (1 - 10)	Piezīmes:
Ekonomiskie (risinājumu ieviešanas ekonomiskā atdeve, uzņēmumu skaits, esošie privātie ieguldījumi publiskajā infrastruktūrā…)		
Tehniskie (risinājumu īstenošanas komplicētība, …)		
Fiskālie (risinājumu ieviešanas izmaksas, finansējuma pieejamība)		
Vides (ietekme uz vidi, ietekme uz pilsētvidi, ietekme uz blakus teritorijām…)		
Sociālie (iedzīvotāju dzīves kvalitāte, iedzīvotāju drošība, iedzīvotāju skaits …)		
Tiesiskie (īpašumu apgrūtināšana, atsavināšana, tiesiskā paļāvība)		
Citi (lūdzu precizēt, kādi!):		

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Darba grupa: rezultāti

Kritēriji	Punkti	Prioritāte
Ekonomiskie (risinājumu ieviešanas ekonomiskā atdeve, **uzņēmumu skaits, esošie privātie ieguldījumi publiskajā infrastruktūrā, iedzīvotāju blīvums…**)	6 + 3 = **9**	**4**
Tehniskie (risinājumu īstenošanas komplicētība, …)	2 + 3 = **5**	**5**
Fiskālie (risinājumu ieviešanas izmaksas, finansējuma pieejamība)	10 + 2 = **12**	**3**
Vides (ietekme uz vidi, ietekme uz pilsētvidi, **ietekme uz blakus teritorijām, bīstamie objekti…**)	6 + 12 + 3 = **21**	**2**
Sociālie (iedzīvotāju dzīves kvalitāte, **iedzīvotāju drošība, iedzīvotāju skaits teritorijā…**)	33 + 2 = **35**	**1**
Tiesiskie (īpašumu apgrūtināšana, atsavināšana, tiesiskā paļāvība)	**0**	
Citi (lūdzu precizēt, kādi!):	**0**	

ESI DAĻA RĪGAS

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Risinājumi

Risinājums I

Atbilstoši pieejamam publiskajam finansējumam *(pašvaldības, valsts vai ES resursi)* **pašvaldība savu iespēju robežās īsteno prioritāros meliorācijas/pretplūdu pasākumus** un **līdz to īstenošanai pilnā apmērā tiek aizliegta jaunas apbūves veidošana** (vai esošās apbūves rekonstrukcija) applūstošās teritorijās un teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni.

Risinājums II

Pašvaldība plāno un īsteno pretplūdu pasākumus sadarbībā ar privāto sektoru. Pēc pašvaldības un/vai privātā sektora iniciatīvas tiek izstrādāti lokālplānojumi (LP) vai detālplānojumi (DP), kas ietver kompleksus meliorācijas/pretplūdu risinājumus plašākai pilsētas teritorijai. Plānotie **meliorācijas/pretplūdu pasākumi tiek īstenoti pa kārtām, kombinējot publisko finansējumu ar** konkrētās teritorijas attīstībā ieinteresēto pušu **privāto finansējumu**.

Darba grupa: darba process…

2. **JAUTĀJUMI DARBA GRUPAI** 	**Vai apbūves aizliegums ir pieņemams risinājums** situācijās, kad ierobežotu resursu dēļ nav iespējams īstenot plūdu riska teritoriju inženiertehnisko sagatavošanu?
	Vai būtu pieļaujams, ka **meliorācijas infrastruktūras izbūve tiek līdzfinansēta no ietekmētās teritorijas attīstībā ieinteresētajām pusēm** ar privātā sektora finansējumu?
	Vai būtu pieļaujams, ka **iedzīvotāji maksā par funkcionējošas meliorācijas sistēmas izmantošanu**?
	Kādi būtu iespējamie ilgtspējīgie meliorācijas attīstības risinājumi blīvi apdzīvotās pilsētas teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni? Vai atklātu ūdensobjektu (dīķu, kanālu) izveide pie daudzdzīvokļu mājām ir sabiedrībai pieņemams risinājums no drošības un vides kvalitātes viedokļa?

Darba grupa: darba process…

Risinājums I Pašvaldība atbilstoši pieejamam publiskajam finansējumam *(pašvaldības, valsts vai ES resursi)* īsteno prioritāros meliorācijas/ pretplūdu pasākumus. Līdz šādu pasākumu īstenošanai pilnā apmērā **tiek aizliegta jaunas apbūves veidošana** (vai esošās apbūves rekonstrukcija) applūstošās teritorijās un teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni.	
Risinājums II Pašvaldība plāno/īsteno pretplūdu pasākumus sadarbībā ar privāto sektoru. Pēc pašvaldības un/vai privātā sektora iniciatīvas tiek izstrādāti lokālplānojumi (LP) vai detālplānojumi (DP), kas ietver kompleksus meliorācijas/pretplūdu risinājumus plašākai pilsētas teritorijai. **Plānotie pasākumi tiek īstenoti pa kārtām, kombinējot publisko finansējumu ar** konkrētās teritorijas attīstībā ieinteresēto pušu **privāto finansējumu**.	
Risinājums III **Darba grupas ieteiktais risinājums:**	

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Darba grupa: rezultāti

Risinājums I Pašvaldība atbilstoši pieejamam publiskajam finansējumam *(pašvaldības, valsts vai ES resursi)* īsteno prioritāros meliorācijas/ pretplūdu pasākumus. Līdz šādu pasākumu īstenošanai pilnā apmērā tiek aizliegta jaunas apbūves veidošana (vai esošās apbūves rekonstrukcija) applūstošās teritorijās un teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni.	Darba grupā dalījās viedokļi – aizliegt vai neaizliegt apbūvi Risinājums būtu piemērots blīvi apdzīvotās teritorijās (Purvciems, Pļavnieki….) kurās dominē dzīvojamā apbūve un nav plānota intensīva jaunas dzīvojamās, komercapbūves vai citas apbūves veidošana

Darba grupa: rezultāti

Risinājums II Pašvaldība plāno/īsteno pretplūdu pasākumus sadarbībā ar privāto sektoru. Pēc pašvaldības un/vai privātā sektora iniciatīvas tiek izstrādāti lokālplānojumi (LP) vai detālplānojumi (DP), kas ietver kompleksus meliorācijas/pretplūdu risinājumus plašākai pilsētas teritorijai. **Plānotie pasākumi tiek īstenoti pa kārtām, kombinējot publisko finansējumu ar** konkrētās teritorijas attīstībā ieinteresēto pušu **privāto finansējumu**.	Šis risinājums viennozīmīgi piemērots Spilves apkaimes piemērā. Purvciemā vai Mangaļsalā - tikai pie jaunu dzīvojamās apbūves projektu īstenošanas. Privātie sakārto meliorācijas sistēmas savas teritorijas robežās.

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Darba grupa: rezultāti

Risinājums III **Darba grupas ieteiktais risinājums…** **1. Veidot institūciju meliorācijas jautājumu centralizētai risināšanai Rīgā** **2. Sakārtot esošo meliorācijas sistēmu juridiskos jautājumus** **3. Nepieļaut virszemes ūdensobjektu aizbēršanu, neveidot meliorācijas risinājumus pazemē**	Darba grupa piekrīt, ka iedzīvotāji maksā par meliorācijas sistēmas funkcionēšanu, taču sagaidāma liela pretestība ieviešanas procesā Rīgas pilsētai ir nepieciešami ilgtspējīgi meliorācijas risinājumi: • Mitrāji, niedrāji • Dīķi • Jāatstāj brīvās teritorijas kā «sūkļi» vai teritorijas ūdens balansa nodrošināšanai *Problēma: šīs teritorijas pašvaldībai būs jāatsavina!*

MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Spilve: plānotā apbūve

Darba grupa iesaka vērtēt plānoto apbūvi kontekstā ar plūdu draudiem, tādējādi, iespējams, pārskatot nepieciešamību Spilves teritoriju intensīvi attīstīt!

ESI DAĻA RĪGAS
MĀJOKLIS DARBS VIDE TRANSPORTS

Paldies!